Első évfolyam. 28. szám. Rimszombatban, 1892. november 6.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK.

HÁZHOZ KÜLDVE:

Egész évre . 5 frt — kr
Félévre . . 2 frt 50 kr.
Hivatalok, községek, községi jegyzők és tanitók részére egész évre 3 frt.

Az előfizetések postautalványnyal eszközlendők.

Egyes számok 10 krjával kaphatók a kiadóhivatalban.

GÖMÖR

TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS VEGYES TARTALMU HETILAP.

HIRDETÉSEK.

Háromhasábos petit-sor egyszeri közléseért 7 kr kétszeriért 6 kr., többszöriért 5 kr. fizetendő Bélvegdij minden egyes beiktatásért 30 kr.

A NYILTTÉRBEN:

minden 3-hasábos garnond sor dija 15 kr. hirdetőirodák, előfinetők vagy gyakori hirdetők tetemes dijkedvezményben részesülnek

A kéziratok a szerkesztőséghez (Kossuth-utcza 8. sz.) küldendők. — Kéziratok vissza nem adatnak
Felelős szerkesztő: SZELESS ÖDÖN.

Megjelenik hetenkint egyszer,
VASÁRNAP.

A hirdetések, előfizetések, reklamáczók, a kiadóhivatalba (Kossuth-utcza 7 sz.) intézendők
Laptulajdonos: DRASKÓCZY LÁSZLÓ.

Érczszobrot a munkának!

A tehetség, a vas akarat, a törhetlen munkaerő az, mely hazánk legutóbbi évtizedében oly óriási vivmányok gazdagságával halmozta el kereskedelmünket, iparunkat s ezzel elválaszthatlan kapcsolatban közgazdaságunkat is, hogy mig egyrészt méltók lettünk a külföld elismerésére, addig másrészt nemcsak örömmel, de büszkeséggel is tekinthetünk e rövid mult nagy vivmányaira.

Hogy e haladás Baross Gábor nevével is elválaszthatlanul össze van nőve — arról nemcsak a jelen, de a jövő is mindig hangosan fog szólni.

A Baross Gábor alkotta vasutak és vasuti dijszabások azok, melyek oly hatalmas befolyást gyakoroltak közéletünk majd minden tényezőjére, hogy a nagy Széchényi azon mondásának megvalósulását, hogy „Magyarország nem volt, hanem lesz,“ az eddig elért vivmányok között első sorban Baross alkotásaiban találjuk.

Voltak nagy embereink, jöttek-mentek, alkottak maradandó emlékeket maguknak és hazájuknak, elmuló vagy el nem muló müveikkel, de Baross, a kötelesség szigoru embere az, ki kötelességét mindig ugy tudta teljesiteni, hogy minden egyes tényére az érdem hervadhatlan koszoruját helyezte Klio, a magyar nemzet szivébe vésve Baross nevében azt az emléket, melyet az idők viharai soha rombadönteni nem birnak.

A munka a mai kor jelszava, a kötelesség teljesités elengedhetlen kelléke.

Ez az, mit mi is programmunkba vettünk, mit mi is zászlónkra felirtunk

Munkára fel, mert csak a munka, a fáradhatlan munka az, melynek teljesitésével épithetjük fel hazánk nagyságának alapját, a közvagyonosodásban kitüzött nagy czélunkat.

Vagyonosság szükséges. A szegénység nem haladhat szellemileg sem, a szegénység magában is nagy impulzusa a bünnek.

Munkára tehát; a munka tisztesség. Nincs a munkának egy faja sem, mely megszégyenitő volna. Munkára fel, a kötelesség hü teljesitésével végzett munkára, mely kell, hogy közvagyona, közkincse legyen társadalmunk összes rétegeinek, minden osztályának.

Mi, a mint a polgári becsületet nem engedjük lefoglaltatni kizárólag a társadalom egy osztályának, ugy a munkát s a kötelesség teljesitésének édes érdemét is közkincsnek tekintjük.

A kasztok sorompói le vannak rombolva, lerombolta azt a nemzeti lelkesedés égbeható hangja, uj sorompókat felállitani nem engedünk azon kivül, mely a szabadság, testvériség és egyenlőség elvével a kötelesség teljesitésben épitett oly kasztot, melyben minden magyarnak kell, hogy helye legyen.

De mi még magával a munkával sem elégszünk meg. Ne legyünk oldott kéve, mely szét hull, mert csak az együttes munkásság hozhatja meg az el nem muló sikert. A mit egy meg nem bir, alkossa meg azt száz. Társuljunk! A szövetkezetek eszméjében keressük azon emeltyüt, mely minden munkásságunkra ráhelyezi a koszorut. Szövetkezetek a kereskedelem, szövetkezetek az ipar, szövetkezetek a földmivelés, szövetkezetek a kultura terén adják a haladást!

Egy vesszőt széttörni könnyü, de ha tiz vagy száz van egybefüzve, nem lesz erő, mely azt összetörni birja.

És ha mi a munkának megtestesülését Baross Gáborban látjuk, ha Baross Gábor az, kiről midőn elmondjuk, hogy kötelességét teljesitette — odagondoljuk mindjárt az érdemet is, mely a kötelesség teljesitésén már is felül áll — azt hisszük nem maradunk magunkban, hanem visszhangra talál szavunk a magyar nemzet szivében is.

Megyénk is megérezte közelebbről hatását Baross alkotásainak. Tervbe vett, vagy már épülő vasutaink eszméje Barossnál kezdődik, az ő idejében lett elhintve a mag, s hogy az aratást nem az ő vaskarja intézi, az a kikutathatlan isteni végzés változhatlan elhatározása volt.

És ép azért, mert igy érzünk, mert igy gondolkozunk, a legszivesebb örömmel vettük a szobor-bizottság gyüjtő ivét s a miskolczi kereskedelemi és iparkamara hozzánk intézett azon felhivását, hogy Baross Gábor szobrára gyüjtést rendezzünk.

Szó szerint közöljük ugy ezen felhivást, mint a gyüjtő-iv szövegét azon édes reményben, hogy megyénk közönsége nem fog késni összegyüjtött filléreivel azon összeghez járulni, mely hivatva lesz arra, hogy érczszobrot emeljen az ércz emberének.

A beküldendő adományokat kérjük lapunk szerkesztőségére czimezni, hogy mi azt nyilvános nyugtázás mellett majd elküldhessük a miskolczi kereskedelmi és iparkamarához, melyre az adományok kezelése bizva van a szobor bizottság által.

———

TÁRCZA.

AGÁRVERSENY.

— A „Gömör“ eredeti tárczája. —

Mi nevezeteset rejt egy emberöltő,
Nagy hősök emlékét énekli a költő.
Énekelni lenne bennem is akarat:
Én nem énekelek csak nyulat s agarat.
De mióta egymást ég s föld átölelte
Minden társaságnak a nő volt a lelke,
Miként réges-régen, úgy mostan is elsök,
A hol megjelennek a szép, bájos delnök.
Szép női társaság vala most is jelen,
E megtartott elegy — nagy agár-versenyen,
A nap fénysugarát nem láttuk az égen,
De annál több fény volt a hölgyek szemében.
Nagy öröm volt, midőn jött a versenytérre:
Főispánunk bájos, kedves felesége.
Mint mindenkor, most is híven képviselte
A Sajónak völgyét, a szép Bonis Lenke,
S kinek ösmeretes bája s kedvessége:
Mariássy Barna kedves felesége.
Ott volt most is a szép Bornemisza Anna,
S Fáy kedves neje, gróf Teleky Blanka.
Uj öröm volt, midőn jött a versenytérre:
Ragályi Gyulának bájos felesége.
Sziklay Edének kedves neje ujból
Szerencséltetett itt minket, Abaujból.
Ott volt, kinek kedves a megjelenése:
Gróf Almásy Arthur bájos felesége
Mostan legelőször jött a versenysikra
Báró Nyáry neje: Borbély Paulina
Szebbnél szebb urnőket lehetett fellelni,
Mint vendég jött hozzánk Pestről Szakall Netti.
Annyi szép nő volt itt, nem számolom el ma,
Hámos kedves neje: Kubinyi Gizella.
Szintén eljött hozzánk most a versenytérre:
Szentmiklóssy Kálmán kedves felesége.
Ismét nagy örömtől zendült meg a róna:
Hogy jött Szeyffertné, a szép Záborszky Róza.
A kinek kocsiján ültem én is: — végre —
Ott volt Szeleczkinek kedves felesége.
A nők mellett voltak szép ifjú leányok,
A mint egymásután mutatok itt rájok.
A kinek bűbájos minden pillantása:
Ott volt Kubinyinak kedves Andreája.
S kinek kökényszeme ránk gyöngysugárt szóra:
Eljött Szepesből a szép Badányi Nóra.
Ott volt, kinek mostan kevés akad párja:
Farkas Abrahámnak bájos Mathild lánya.
Kedves alakjával a leányok során:
Mostan is feltünő volt Szeleczky Jolán.
Gyönyörüség volt a szemnek őket nézni,
Ott volt Jánosiból a szép Török Évi,
Mint uj csillagokat jelzem itten én ma:
Ott volt a szép, bájos Kubinyi Szeréna.
Valamint először jött a versenytájra:
Báró Nyáry Sándor kedves Ilonája.
A kivel egy kocsin volt e nap odakint
— A máskor is itt volt — szép Ebeczky Mathild.
Gyönyörködik a szem, midőn szépeket lát:
Ott láttuk most is a szép Izsépy Ildát.
A Balognak völgyét szintén képviselte:
Két szép s kedves leány: Fáy Margit s Lenke.
Le lévén itt irva sorban mind a szépek,
Már most a versenynek lényegére térek.
Most nem Simonyinál kezdődött a verseny,
Alkalmasabb lévén a dobrai gyepen;
A hol a lovasság csata-rendben állván:
Jelzé az indulást itt Ragályi Kálmán.
Ha egy órát mondok talán nem nagyitom,
Hogy első nyul ugrott a dobrai sikon,
Melyre lett eresztve Almásyé: „Zóna“
Párjául Sziklay fekete „Holló“-ja
A nyul meg lett fogva egy dombnak aljába,
Zóna, Holló fölött nagy előnnyel vágta,
A midőn a birák visszalovagoltak:
Zónát jelenték ki, a fölmaradottnak.
Második hajrától zendült meg a határ,
A Farkas Zoltáné jött erre, a „Tatár“
A melynek párjául lett itt leeresztve:
Szeleczky Dénesnek jó futó „Kincsem“-je,
A nyulat a Kincsem egyre kisérte bár,
De itélet szerint fölmaradt a Tatár.
Mostan esett a sor harmadik futásra
Fáy Barnabásnak derék „Szarvas“-ára,
A mely futásáról szinte igen hires:
Hozzá lett eresztve Ragályié „Hires“
A vitéz Szarvasnak változása esett,
Igy a Hires mellett ezuttal leesett.
Negyedikre, — mely a nyulat vágni szokta —
Újra lett eresztve Fáyé, a „Szoknya“,
És a mely mindenkor jeles secundáló:
Hozzá lett eresztve Sziklay-é „Brávó“.
A mint egy nyul ugrott, az első rohamba
Fél percz alatt el lett a Brávótól kapva;
Alig, hogy megölték agarak a nyulat,
Közel szomszédjából ugrattak egy ujat,
Mire a két agár magát észrevette
A nyúl eliramlott jó távolra, messze;
Az országuton átiramlott a nyúl itt,
— De a jó két agár szinte jól kinyúlik, —
Távol lett megfogva, kiállták, hogy: brávó!
Itt a Szoknya fölött felmaradt a „Brávó“.
Mostan esett a sor ötödik futásra:
Szentmiklóssy Pista jeles „Szarvas“-ára.

A miskolczi kereskedelmi és iparkamarától.

Tekintetes Szerkesztőség!

3475. sz. — Baross Gábor elhunyt minister emlékszobrára készül a hálás nemzet adományait összehordani és lelkes áldozatkészséggel várja a felhivás kibocsájtását, melyet mellékelve megküldeni bátorkodunk.

A tek. szerkesztőség legmesszebb menő jóakaratát kérjük ki erre a fölhivásra és azt, hogy annak közlésével egyidejüleg buzditani szivesskedjék közönségét a kegyeletes czél elősegitésére.

Oly végtelen hálára van kötelezve a magyar nemzet Baross Gábor nagy emléke iránt, hogy a tek. szerkesztőség buzditásának kétségtelenül bőséges eredménye lesz azok adományaiból, kik b. lapjának befolyása alatt minden nemes és hazafias ügynek megnyerhetők. Bizton reméljük, hogy a nagyszabásu, üdvös közgazdasági alkotásaiért emlékében is áldott Baross Gábor szobrára, a tek. szerkesztőség maga részéről is gyüjtést indit és e végből csatoljuk ide a 179. sz. ivet, melynek a befolyó összegekkel együtt való szives visszaküldését 1892. évi deczember 25-ig kérjük, de természetesen örömmel fogadjuk az előbb, vagy időközben küldendő összegeket is, mivel a kamara havonkint összesiti a központi gyüjtőhelyet képező bank részére a kerületéből érkező adományokat.

Bizalommal kérve a tek. szerkesztőséget, hogy a Baross-szobor megalkotásának kegyeletes munkájában nagybecsü támogatásával segitse az országos bizottságot és a kamarát, kiváló tisztelettel vagyunk

Miskolcz, 1892. évi október 29-én.

Miskolczi kereskedelmi és iparkamara.

Radvány István, kir. tan. elnök. Dr. Szentpáli István, titkár.

Felhivás a hazai közönséghez BAROSS GÁBOR emlékszobrára leendő adakozásra.

Érczszobrot annak a ki életében is ércz volt!

Mintája az igaz férfinak, a hazafinak, a kormányférfinak.

Kinek alkotásait hirdeti vas és arany.

A ki Magyarországot önmagához közel hozta.

A ki a honi ipart és kereskedelmet saját piedestáljára állitotta.

A ki vaskaput tört Dunánknak, arany kaput épitett Fiuménknak.

Baross Gábor szobra legyen az utókor előtt látható jelvénye a munka megdicsőitésének.

A nép filléreiből gyüljön össze az ércztömeg, mely szobrát alkotni fogja.

A hatalmas alak, ki életében mint Atlasz, hordozta vállán hazáját, hordozza azt ez érczszobor alakjában is az idők végtelenjéig!

E felhivással fordulunk a nemzethez, Baross Gábor emlékének méltó megörökithetése végett.

A nemzethez, mely életében annyi ragaszkodással viseltetett iránta, halálában mélyen gyászolta, hogy állithassuk fel lehetőleg mielőbb a fő- és székváros keleti vaspályaháza előtti diszes téren azon férfiu ércz-szobrát, kinek nagy alkotásai között legnagyobb mégis csak a hazai közlekedésügy ujjáteremtése vala.

Vaszary Kolos
Magyarország herczegprimása, mint a Baross-szobor bizottság védnöke.

Br. Podmaniczky Frigyes a szobor-b. elnöke. **Wahrmann Mór** a szobor-b. alelnöke.
Brázay Kálmán a szobor-b. alelnöke. **Szterényl József** a szobor-b. jegyzője.
Tordai Kádár Kálmán a szobor-b. jegyzője. **J. Virág Béla** a szoborb. jegyzője.

Kinevezés.

Draskóczy László főszolgabiró, a rimaszécsi járás területére a közigazgatási bizottság felterjesztése folytán, a m. kir. belügyminister gróf Szapáry Gyula beleegyezésével Szilágy Dezső igazságügyminister által az 1877. évi XXII. t.-cz. 2. §-a alapján az igazságszolgáltatás gyorsitása végett, tekintve azt is, hogy jogtudományi államvizsgával rendelkezik, kisebb polgári peres ügyekben eljáró biróvá neveztetett ki. Draskóczy László főszolgabiró ezen kinevezésnél fogva, melyhez a legőszintébb örömmel gratulálunk, jogositva van oly ügyekben, melyeknek tárgya 20 frttól 50 frtnyi összegig terjed, biráskodni, akár csak a járásbiró, joga van továbbá 20 frton alóli ügyekben is a mezőrendőri s a vadak által okozott kártéritést tárgyazó perekben itélkezni. A jogszolgáltasást székhelyén, Feleden fogja gyakorolni, kivételképen azonban másutt is tarthat törvénynapot. Azonfelül valahányszor körutat tesz, vagy hivatalosan megjelenik egy községben, az eléje vitt s illetőségéhez tartozó peres ügyeket azonnal is elintézheti, a panaszokat pedig meghallgatni s elintézés végett elfogadni jogában és kötelességében áll. A kinevezés tehát szép hatáskört biztosit a törekvő s tehetséges főszolgabirónak, s az igazság ellen vétenénk, ha ezt kellőkép lapunkban is nem constatálnók. §.

Előfizetési felhivás!

Tiszteletteljesen felkérjük m. t. olvasóinkat, sziveskedjenek lapunkra előfizetni, illetőleg előfizetéseiket megujitani, s esetleg **hátralékaikat** még e hét folyamán beküldeni. Előfizetési feltételek: Egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr. Hivatalok, községek, községi jegyzők és tanitók részére egész évre 3 frt. Az előfizetések legczélszerübben postautalványnyal eszközölhetők.

Városi közgyűlés.

Folyó hó 2-án városi közgyülés tartatott. A tárgysorozatba fel voltak véve:

1. Közrendés köztisztasági szabályrendelet.

A közgyülés a szabályrendeletet elfogadta azzal, hogy f. évi deczember hó 1-én életbe fog lépni, kinyomattatik, s a polgárság közt mihez tartás végett kiosztatik.

2. A regále szelvények eladásáról szóló számadás. Jóváhagyólag tudomásul vétetett.

3. A regáléhoz tartozott épületek bérbeadása.

A tárgyban az italmérési joggal bérbeadott Három Rózsa, Huszár, Gondüző, Szabadka pusztai szálloda és vendéglők, Dianna fürdő kerti helyiség, főtéri közház alatt levő pinczéknek zárt ajánlati versenytárgyalás utján bérbeadása határoztatott el, megbizatván a polgármester, hogy erre vonatkozólag árverési hirdetményt bocsásson ki oly értelemben, — hogy felhivatnak mindazok, kik ezen helyiségeket, vagy azok részeit bérbe venni szándékoznak, ez iránti zárt s az igért bérösszeg 5%-ával ellátott ajánlataikat f. évi nov. hó 18-ának d. e. 12 óráig a polgármesteri hivatalnál adják be. Ugyanitt a részleges árverési feltételek is a hivatalos órák alat megtekinthetők.

4. A községi fiuiskola számadása 1891/92. évre s

5. a községi leányiskola számadása 1891/92. évre.

Mindkét számadás jóváhagyólag tudomásul vétetett.

Irányi Dániel.

Meghalt Irányi Dániel. A függetlenségi és 48-as pártelnöke, a szabadelvü demokrata elvek egyik leghivebb harczosa, a tisztult erkölcsi érzés pusztán jellemü férfia nincs többé.

Politikai téren viselt sokféle müködéseinek méltatása nem tartozik hozzánk; — minket társadalmi életre nagy befolyást gyakorló, az egész közvéleményt megtisztitó elvei érdekelnek inkább.

Tudvalevőleg mióta a képviselőház tagja, minden esztendőben felszólalt a vallásszabadság érdekében. Ezt s ujabban a zsidóvallás reczepcioját szerette volna törvénybe iktatva látni.

De ugy járt, mint az a szegény ember, ki tiz esztendőn át folyton ugyanazt a számot rakosgatta a lutriba — sikertelenül. Egy szomoru nap azután meghalt, s éppen a mikor koporsójával a lutribolt előtt haladtak el, irta ki a boltos a táblára az illető három számot.

Irányi is éveken át küzdött a vallásszabadság és a reczepczio törvénybe iktatása mellett. De életében nem adatott meg neki, hogy küzdelmeinek sikerét lássa. Most, mikor örökre lezárta szemeit, végre megvalósul régi kivánsága, de ő már nem lehet annak tanuja.

Ő tervezte, az ő eszméje volt az erkölcsnemesitő egyesület is, melynek alelnöke volt,

---

Összevetés szerint, — mely ezzel összejön —
Hozzá lett eresztve Fáy-é, a „Sürgöny“.
Ámbár a Sürgöny itt a nyúlat is vágta:
Felmaradást mondtak Pista Szarvasára.
Első összevetés itt le futtatván már,
Felmaradottból jött Farkasé a Tatár:
Ezen futtatásnál hozzá lett eresztve
Ragályi Gyulának a jeles „Hires“-e,
Midőn visszavárták e két jó agarat:
Birák kijelenték: a Tatár felmaradt.
Nyúllal bővelkedvén itt a tágas róna
Jött grf. Almásy-é újólag: a „Zóna“.
Melynek e futásnál méltó párja vala:
Sziklay Edének jó „Bravo“ agara
Még nem akadt több nyúl, a mely ilyen távol
Ment az agár előtt, mint ez, a Dobrától.
De ha jó volt a nyúl, még jobb volt az agár,
A nyúlat beérte, egyre vagdalta már,
És nagy futás után, egy búza-tarlóba
Meglett fogva a nyúl, felmaradt a „Zóna“
Hanyatlani kezdvén a nap fénysugára
Indult a társaság Szombat városába,
Hogy újúlt erővel lásson hozzá másnap
A még hátramaradt agárfuttatásnak.
Másnap, hogy kimentünk a tágas Dobrára:
Aranyszint lövelt szét a nap fénysugára,
Olyan szép idő volt, mint május havában,
Mely jó kedélyt keltett a szép társaságban;
Ekként dicsekedve a drága idővel
Eresztve lett „Szarvas,“ egy erővesztővel.
Messze ugrott a nyúl későn lett meglátva
Erővesztő: Hires, s Szarvas egyre vágta
Sok időbe telt, mig várták az agarat,
E lefuttatásnál a Szarvas felmaradt.
A dobrának nyúlja itt ismét fogyva már,
Eresztve lett „Zóna“ és Farkasé a „Tatár“,
Messze futott a nyúl, lenn a vasút alatt,
De ezen előnnyel a Tatár felmaradt.
Újra neki mentek a tágas mezőnek,
Szeleczky „Kincsem“-je jött erővesztőnek,
A melyet itt újra lefutandó vala:
Szentmiklóssy Pista szép „Szarvas“ agara.
Kincsem jó segitett e futtatás alatt,
A döntő csatára a Szarvas felmaradt
Bornemisza elnök, — ki tisztét jól érti —
Pihenésre most egy teljes órát kért ki.
De nem tudni hogyan, a nagy futás alatt
Valami baj érte a Szarvas agarat:
A szája nyitva lön, a mely egyre vérzett,
Hittük, nem felel meg most a várt reménynek!
Az óra letelvén, menjen! — szólt gazdája, —
Hadd licitáljon rá azért a Tatárra!
Két óra is eltelt, mig nyúlat találtak,
Egyre foszladoztak most a reménynszálak;
Már-már lehanyatlott a nap fénysugara,
Hogy odább indultak egy nyúlasabb tájra.
Alig, hogy bementek a magas tarlóba,
— Nem telt bele talán egy félnegyed óra? —
Midőn nagymesszirő kivágódott egy nyúl,
Melynek végső percze csakugyan alkonyúl;
Mintha egy fegyverből golyót löttek volna
Szarvas után itten úgy maradt a róna.
Igyekezett a nyúl, ki egy nagy erdőnek,
— De Tatár is jó volt itten segitőnek. —
Nem gátolta Szarvast, nem a betegsége,
Az aggodalomnak igy hát az lett vége,
Hogy a birák által örömmel lön mondva:
A Szarvas lett méltó a szép billikomra.
Ilyen a valódi, a jó nevelt agár,
— Küzd, mint hős, ha honát veszélyben látja már —
Igy küzdött Szarvas is vérező sebével
Es igy vivta ki a billikomot — vérrel. —
Ezekután nincsen sok mondandóm hátra:
Az egylet más dija esett a „Tatár“-ra.
Ily érdekes verseny talán nem volt soha';
Nagy örömmel indult a kocsik nagy sora,
Mentünk be újólag Szombat városába,
A verseny utáni búcsúlakomára.
Csengett a pezsgötöl felhabzott pohár ott,
Egyszer az egyletnek elnöke felállott,
Reflectálva itten a nyertes agárra:
Emelte poharát tulajdonosára.
Midőn meghatottan érte pohárt fogott:
Ünnepélylyel adta át a billikomot,
Aldást kivánva a szeretett családnak,
S hogy nevelhessen sok párját ez agárnak.
Vig lakoma mellett a czigány ráhúzta,
Háromszor is hangzott egy csárdásban „újra!“
Bár nem ifjú az itt rimelő poéta,
De annyi szép nő közt megifjodik néha.
Szemem eggyen-máson rajta felejtettem,
Igy történt meg velem, hogy egy párt lejtettem.
De hosszú most az ősz, — minden ember látja —
Szivemnek is lehet másod virágzása?!
A vig fiatalság tánczát addig járta,
Mig indúlót fütt a hajnal fénysugára.

Lengyel László.

Gondolat.

Három fillér a szükséged:
Egy a napi kenyérre,
Tisztességre kell a másik,
S harmadik ha baj érne,

——

s melynek jótékony hatása már is érezhető a társadalom légkörében.

Sem megyénk, sem városunk nem igen érdeklődött még eddigelé ezen humanus és annyira szükséges egyesület iránt; — pedig hiányát talán már is érezzük.

Talán a jótékony nőegylet volna a legkompetensebb arra, hogy közvetlen körében városunkban alapot vessen ezen egyesületnek, mig vidékeken egyes a közügyek iránt érdeklődő emberbarátok vehetnék kezökbe az ügyet, mert csakis igy lehet czélt érni. Alólról, illetve részletekben kell az épitést megkezdeni, s csak azután, ha már több fiókegyesület áll fenn, akkor lehet a müre rátenni a koronát s végleg szervezni azt ugy, hogy áldásos müködését siker koronázza.

Az erkölcsnemesitő egyesület alapszabályai megvannak, azok igénybevételével igen könnyen meglehetne alakitani a fiókegyesületeket, mert hiszen van még az emberekben sziv, hogy szánakozva nézzék embertársaik erkölcsi bukását, van sziv, hogy megmentő jobbot nyujtsanak azok felé, kiket az erkölcsnek, a társadalomnak még megmenteni lehet.

HIREK.

Kinevezések. A m. kir. igazságügyminister Dr. Sárváry Ferencz igali lakos ügyvédjelöltet, a nagyváradi kir. törvszékhez aljegyzővé; a kassai kir. itélőtábla elnöke Vozáry Béla, rimaszombati lakos végzett joghallgatót a kassai kir. itélőtábla kerületébe dijas joggyakornokká nevezte ki.

Hymen. Megyénk népszerü főorvosa, városunk közkedveltségü polgára Dr Szabó Samunak és általánosan tisztelt neje, szül. Horváth Juliának leányát, a legkedvesebb és legszeretetreméltóbb Szabó Arankát, f. hó 3-án jegyezte el Marikovszky Géza Fülöp, Coburg góthai herczeg balogvári uradalmának számtartója, néh. jelesünk Dr. Marikovszky Gusztáv fia. Közéletünk egy jobb létre szenderült és egy szereplésének delelőjén álló bajnokai gyermekeinek frigyéhez füzött általános örömhöz mi is csatlakozunk és tartós boldogságot kivánunk.

— **Hymen.** Baranyai Horváth Sándor ragályi körjegyző eljegyezte Putnokról özv. Facsinay Jánosné Sz. Járdánházy Izabella kedves és bájos leányát Irmát.

Eljegyzés. Klein Salamon, Klein Bernát tajti haszonbérlő fia, eljegyezte Ádám Bernát feledi lakos szeretetreméltó leányát Piroskát.

Halottak estéje. Lélekemelő volt a kegyelet, mellyel halottak estéjén elhunyt kedveseiknek áldozott városunk közönsége. A temető majd minden egyes sirján mécsek és gyertyák világitottak s az elszáradt virágkelyheket diszes koszorukkal helyettesité a fájon siró szive. Százan és ezren vándoroltak ki a halottak néma országába, hol a csend, a sirokat boritó koszoruk, a szokatlan fényár, a fájón megszólaló gyászszólama, a természet egybehangzó haldoklása, az esti szellő hidegülő lehellete, minden, de minden azt susogta, hogy a halál rideg keze sirba temet boldogot s boldogtalant és egyenlövé teszi a gazdagság biborát a nyomorultak rongyával. „Ember ne itt keresd boldogságodat, hanem odafönt.“ És ha ez alkalommal, midőn a sziv fájón gondol a multra, aggódva tekinti a jövőt, midőn oly jól esik sirni, sirni azokért, kik egykor annyira szivünkhöz voltak nőve, ha ilyenkor egyesek, kiknek talán még nincs kit siratniok, kik csak aesztetikai szempontot keresnek a temetőben, viseletükkel kiáltó ellentétet képeznek a fájó emlék kegyeletével, jó lesz, ha jövőre meggondoljuk, hogy az a fénytelen sirgödör, az a néma hant még az ő szivükön is sebet fog ejteni egykor, és a seb még fájóbb lesz, ha majdan kegyeletüket az üres kiváncsisággal párosult blazirtság oly módon fogja érinteni, mint most az ő viseletük a máris szenvedő sziv zokogó fájdalmát.

— **Agárverseny.** A mult hó 29. és 30-ik napjain megtartott agárversenyről a lapunk tárczarovatában foglaltakon kivül még a következőket hozzuk: A versenyre mintkét nap oly szép volt az idő, milyennél szebbet még álmukban sem kivánhattak az agarászok, s ép azért sokan is megjelentek. Huszonketten voltak a lovasok s mintegy 30 kocsin jöttek vendégek. Urak közül ott láttuk: Hámos László főispán, Török Bálint, Bornemisza István, Farkas Abrahám és Zoltán, Szentmiklóssy István és Kálmán, Marton János, Sziklay Ede, Ragályi Gyula és Kálmán, Putnoki Mór, Kubinyi Géza, Draskóczy László, Hámos Aladár, Madarassy Zoltán, Lengyel László, gróf Almássy Arthur, Izsépy Dezső, Nagy Elemér, Bornemisza Elemér, Török Gyula, Fáy Barnabás és Antal, Hámos Zoltán, Diószeghy Zsigmond s másokat. Az első dij volt egy drb. kétszáz frt értékü ezüst-serleg, s a második a tétel fele. Agarat neveztek: Fáy Barna 3-at (Szarvas, Szoknya, Sürgöny), Szeleczky Dénes 1-et (Kincsem), Szentmiklóssy István és Draskóczy László közösen 1-et (Szarvas II.), Farkas Zoltán 1-et (Tatár). gróf Almássy Arthur 1-et (Zóna), Sziklay Ede 2-őt (Holló, Bravó). Az I. dijat, az ezüst serleget nyerte a Szentmiklóssy István és Draskóczy László által közösen nevezett Szarvas II., a második dijat pedig Farkas Zoltán Tatárja. Mindkét napi verseny után bejöttek az agarász-utat, a résztvevők Rimaszombatba, hol azután a fényes bankettek után vig muzsikaszó mellett reggelig tartott a táncz.

— **Póruljárt vasutyi.** Megyénk egyik jelentékeny forgalmu vasuti állomásán történt a következő história. Egy magas állásu kormányhivatalnok, kebelbarátja kiséretében a legközelebb induló esti személyvonattal akart elutazni. Kissé késve érkezvén, sebtiben ment a pénztárhoz jegyet kérni, de aradi volt a boszusága, midőn a vasuti pénztárnál körmét piszkáló tiszt, — jegyet-kérő zörgetésére, annak kiadását a leggorombább kifejezések alkalmazásával megtagadta, sőt „majd megtanittatom“-mal is fenyegetődzött, — ugyannyira, hogy kormányhivatalnokunk kénytelen volt a váróteremből a pénztári helyiségbe bemenve, magát megismertetni és kérését a jegykiadás végett ismételten is kifejezni, mert hiába „tehetyi, mert vasutyi.“ Leirhatatlan volt meglepetése, s annál nagyobb ijedség fogott erőt a már higgadt vasutyin kért, könyörgött bocsánatért s igérte, hogy többé megtörténni nem fog, a mi történt, mire kellemes meglepetésül kormányhivatalnokunk ismert jószivénél fogva megbocsátott, de határozottan megkövetelte, hogy többé nemcsak vele, de egyátalán az utazó közönséggel ily brutalitások véghez vitetni nem fognak. Vasutyi, de bizony még sem tehetyi!

— **Lapunk főmunkatársával** a minap Forgácsutczában a Bernát-féle kert mellett az esteli órákban az a komikus história történt meg, hogy ballábát beleütötte a telegraf drótba. No, de hát ez a dolog Rimaszombatban sok máson is megeshetett már, mert az a telegraf-drót nem a magasban van, hanem egyik végével a földbe kapaszkodik, hogy másik vége az oszlop jelző részét megfogván, megmentse azt a kidüléstől. Esetben semmi különös hibáztatni való dolog nem volna, na az a kritikus drót épen a járdát nem fogná el s igy az esteli órákban, mikor a drót karcsusága nem tünik fel a szemnek, az arra járót azon veszélynek nem tenné ki, hogy beleütközvén ő maga düljön el a támaszra szoruló oszlop helyett. Ha pusztán az oszlop kedveért van, talán másfelé is lehetne megerősiteni azt a drótot és nem kellene vele elfogni a járdát; — ha pedig a járda elfogása a valódi ok, talán jó volna alkalmazni az összes utczákon és a piaczon is ily akadály-drótot!! Olyan mulatságos volna nézni a sok bukfenczet. Vegyék ezt, vagy figyelmeztetésnek, vagy inditványnak azok, a kiket illet.

— **Szülői gondatlanság.** Tajtiban egy földmives emker a mult héten dolgait végezni indulván, 3 éves kis gyermekét otthon hagyta s bezárta rá a házat. Ez idő alatt a kis gyermek otthon elkezdett a tüzzel játszani, s mire a szerencsétlen apa haza jött már csak megszenesedett hullájára talált gyermekének. Mult hó 31-én volt a helyszinen a törvényszéki hulla-bonczolás, Dezsőffy rimaszécsi járásbiró dr. Szabó Samu és dr. Szabó Károly orvosok közbejöttével.

— **Ritka vadász-zsákmány.** A napokban ifj. Luzsenszky Henrik bárónak csősze jelentette, hogy a susányi határban három darab vidrát látott. A báró meglepetve a ritka hir által tiszttartója s Okolicsányi Gyula körjegyző kiséretében a kijelölt helyre indult, hogy a vadakat elejtsék. Alig érkeztek meg, Okolicsányinak sikerült is egy hatalmas him vidrát leteriteni. Mint halljuk az eredmény által buzditva, addig nem nyugosznak a vadászok, mig a másik kettőt is le nem teritik.

— **Ismétlő-iskola.** A városi hatóság felhivja a szülőket, hogy gyermekeiket az ismétlő iskolába vasáreap f. hó 6-án d. e. 10—12-id a Kishonthy-féle házban a községi leány-iskola igazgatóságánál irassák be.

— **A pénzbeváltásról.** A régi forgalomból kizárt, de a valuta-rendezéssel bevont ezüst pénzek beváltása a helybeli adóhivatal pénztáránál nagyban folyik. — Óriási a munka-szaporulat a melyhez a derék tárnok Málik Vilmos ez által jutott, s az elismerést nem is lehet tőle megtagadni azon ügyességért, a melylyel a pénzbeváltást akadályok nélkül végzi. Meglepő, hogy mennyiféle ezüst kerül beváltásra. Eddig vagy 14 fajta 9000 frton felüli értékben váltatott be. Pedig csak a kezdetnél vagvunk. A józen értelem pedig elkomorul, hogy ennyi pénz hevert népünknél évtizedeken át gyümölcsözetlenül. Igeje volna igazán, hogy a nép balga babonás pénz-elrejtegetési mániája gyökerésen kiirtassék. A ielkészek hivatvák erre elsősorban.

Péterfalván Petyko József ottani lakos, ismert szegény-legény házánál, a rimaszécsi járás főszolgabirája által meginditott rendőri előnyomozat közben, Kalmár, feledi csendőrörs-parancsnok ráakadt azon, a „Hivatalos Értesitő“ f. évi 41. számában is nyomozott sertések egyikére, melyek mult október hó 18-án viradóra Hegeüs János czifrapusztai lakos kárára ellopattak. A megkerült sertés jogtalan birlalójától elvétetvén, további intézkedésig a péterfalvai biró felügyeletére bizatott, daczára, hogy arra Petykó tulajdonjogát az egész Péterfalva községe igyekezett minden áron — per sundam — de egész eredménytelenül rábizonyitani. Igen helyes és helyén való volt a rendőri hatóság erélyes fellépése, mivel a nap-nap utáni tolvajlások a közés vagyonbiztonságot nagyra kezdik veszélyeztetni.

Tegnap este tartotta meg a rimaszombati ifjuság azt a tánczmulatságát, melyre a következő eredeti és szellemes, a pezsgő élet minden jelét kifejező falragaszon hivja meg a n. é. közönséget: „Le a kolerával! A kolera-járvány ellen a leghatalmasabb óvszer a mulatság! A jókedv által a kolora ellen beoltott rimaszombati ifjuság azért a most már desinficiált egyetemi ifjuság bucsuja alkalmával f. 1892. évi november hó 5-én Rimaszombatban, a „Három Rózsa“ nagy termében a korcsolya-egyesület javára tanczestélyt rendez, melyre a kolerát gyülölő nagyközönséget tisztelettel meghivja a rendezőség. Külön meghivók szét nem küldetnek. Belépti-dij egy desinficiált forint. Kezdete esti 9 órakor. A rendezőség.“ A mulatságról a részletes tudositást a jövő számban közöljük.

Ellenőrzési szemlét tartott f. hó 3-án városunkban a cs. és kir. közös hadsereg tartalékosai és szab. áll. legénysége felett Hatle a losonczi 25. gyalogezred főhadnagya.

Szinházi próba. A helybeli gymnásium mükedvelő ifjusága által rolandó „Vadrózsák“ czimü szinmünek a próbái már megkezdődtek és folynak nap-nap után. A nők közül megnyerettek a következők: Benyó Anna, Benyó Aranka, Kathona Ilona, Mindszenti Ilona és Zachar Mariska kisasszonyok. A közönség nagy érdeklődéssel néz a kitünőnek igérkező szinielőadás elé. Mint értesültünk, már több helyre le van foglalva a jegy Miskolczy Istvánné czukrászdájában.

Elveszett és megtalált bárány. Nem a szentirásbeliről van szó. hanem egy gyapjas-hájos bárányról, mely gazdájától eltévedt. Gazdája átveheti a városházán három napon belül. Ha addig gazdája nem jelentkezik, el fog nyilvánosan árvereztetni.

— **Kolera** Nógrádmegye alispánjától mult hó 31-én egy sürgöny érkezett megyénk alispáni hivatalához, melyben jelzi, hogy Nógrádmegyei Kis-Maros községben az ázsiai kolerának egy esete megállapittatott.

— **Lapunk zártakor** vettük az ev. ref. tanitók f. hó 1-én Tornallyán tartott gyüléséről szóló tudósitást, melyet jövő számunkban egészterjedelemben közölni fogunk.

— **Felhivás a t. cz. hölgyekhez.** Azon kéréssel vagyunk bátrak a mélyen tisztelt hölgyközönséghez fordulni, méltóztassanak ezen kérdésre felelni, mily nemü mulatság volna czélirányosabb és kedvesebb, jelmez-estély, esetleg álarczos-estélylyel egybekötve, hangverseny, bazár, tombola-estély, mükedvelői előadás-e? Az érdeklődő hölgyközönséget felkérjük, hogy indokolt véleményüket akár névtelen felszólalásukban szerkesztőségünkhöz beküsdeni sziveskedjék.

— **Fogorvosi jelentés.** Van szerencsém a nagyérdemü közönség tudomására hozni, hogy fogorvosi müködésem végett pár napra Rozsnyóra utaztam, honnan ismét vissza fogok térni Rimaszombatba. Mayer Ede fogorvos dr. Kemény Ignácz orvos-társa.

Hirdetések.

2436. sz.
1892.

ÁRLEJTÉSI HIRDETMÉNY.

A „Rimaszécs-Ózd“ viczinalis uton a Rima-folyón egy malom-árki hid árlejtéseni biztcsitása határoztatott.

Ezen mütárgy árlejtés utjáni biztositására határidőül f. évi november hó 17-ének d. e. 10 órája Feledbe a főszolgabirói hivatalhoz tüzetik ki, hová az árlejteni szándékozók ezennel meghivatnak.

Az e mütárgyra vonatkozó tervrajz és költségvetés e hivatalnál a hivatalos órák bármikor megtekinthetők.

Kelt Feleden, 1892. évi november 2-án.

Draskóczy,
főszolgabiró.

Heksch Bertalan

FÜSZER-, CSEMEGE- ÉS LISZT-KERESKEDÉSE

főtér Löfkovics Lipót ur üzlete mellett.

A nagyérdemü közönség becses tudomására hozom, hogy mai naptól fogva üzletemet

A FEKETE KUTYÁHOZ

CZIMEZTETEM.

Ezuttal bátorkodom az alant jegyzett czikkeket b. figyelmébe ajánlani, u. m.:

Franczia Cognac, gróf Eszterházy, gróf Keglevich, Cuba Durose és **Társa, Halász-féle 5 csillagos gyógycognac,** (honi gyártmány) **Ananász, Jamaicai, Cuba, Rum, Malagascet,** mindenféle jó minőségü **Likőrök,** különféle **Tea** és **teasütemények, olasz maroni** (gesztenye) **Znaimi ugorka, Malaga szőlő, Datolya, Szultán-füge, Hordós-füge, koszoru-füge,** többféle sajtok, mindig friss kapható, **Prágai sódar,** nyers és föve **orosz-hal, szardinia, Thünhal, rákfark** üvegben, **angol, franczia, kremsi mustár, Liebig-féle huskivonat, narancs, czitrom, czukorkák,** legfinomabb csepegtetett **méz** és többféle **ásványvizek.**

Becses pártfogásukat kérve

maradok tisztelettel:

HEKSCH BERTALAN,

czim a fekete kutyához.

Nagy

fa-eladás!

Mü és bánya

FA-ELADÁS.

A néhai **Kerepessy István** és **Márton kis-csoltói, agy-csoltói, lekenyei, puszta-tereszteyei, pelsüczi** erdők összes faállománya egészben vagy részletekben

1892. november hó 22-én d. e. 10 órakor Tornallyán

a nagy vendéglőben magán árverés utján el fog adatni, mely időre és helyre a t. vevők azzal hivatnak meg, hogy bánatpénzül 10,000 frt teendő le.

A feltételek előzetesen alólirott zárgondnokkal megbeszélhetők

Kelt Tornallyán, 1892. évi november hó 1-én.

Tornallyay Árpád,
zárgondnok.

LÖFKOVICS LIPÓT

NŐI- ÉS FÉRFI-DIVATÁRUHÁZA RIMASZOMBAT.

Bámulatos olcsó áron eladatnak:

NŐI KABÁTOK
őszi és tavaszi bélés nélkül

NŐI KABÁTOK
őszi és tavaszi selyem béléssel

NŐI KABÁTOK
vastag kamgarn téli minőség bélés nélkül

NŐI KABÁTOK
vastag kamgarn téli minőség selyem béléssel

NŐI KABÁTOK
Adria vatirozott serch béléssel

NŐI KABÁTOK
Adria vatirozott selyem béléssel

NŐI KABÁTOK
kamgarn vattirozott bársony gallérral

NŐI KABÁTOK
kamgarn vattirozott himzett gallérral

NŐI KABÁTOK
kamgarn férfi façon bársony gallérral vagy anélkül

NŐI FELÖLTŐK
minden kivitelben.

GYERMEK és **LEÁNY-KÖPENYEK**

MUFFOK és **SAPKÁK**

Harisnyák, keztyük, Jägeringek és **nadrágok.**

Boák fehér tibet
szürke drapp vagy bárminő szinekben **3** frt.

KARMANTYUK
(MUFFOK)
egy pár száz darab **75** krtól kezdve.

Nyomatott **yőrfiy P. G.** kiadó könyvnyomdájában, Rimaszombatban.

Nőegyesület v. gyülése.

Rimaszombat és vidéke nőegyesülete választmánya f. hó 30-án ülést tartott Kern Adolfné igazgatónő elnöklete alatt.

Jelenvoltak még: Bornemisza Lászlóné elnök, Molnár Józsefné alelnök, Baksay Istvánné, Kubinyi Bertalanné, Ethey Aranka, Sárkány Imréné, Lichtschein Adolfné, Baksay István titkár, Szeless Ödön jegyző.

Kern Adolfné igazgató szivélyes szavakban köszöni meg a tagok megjelenését s megnyitja a gyülést.

Mielőtt a tárgyalás érdemben megkezdetett volna, Baksay István, az egyesület szeretett s érdemben gazdag titkára, azon javaslatot teszi, hogy az egyesület jegyzőkönyvei megóvandók a pusztulástól, s időközönkint beköttessenek.

A titkár javaslata általános tetszéssel találkozott.

Ezután a jótékonyság került napirendre. Egy özvegy asszonynak bejelentése folytán, hogy álláshoz jutott, melylyel már némileg fentartani tudja magát, a segély havi 2 frtra leszállittatott.

Egy szegény tamásfalai nyomorult asszonynak, kinek 7 gyermeke van, megüresedvén egy segélyhely, 2 frt havi segély szavaztatott meg.

E helyütt Baksay István titkár azon inditványt teszi, hogy egy havi átalányt kellene megállapitani a segélyösszeg tekintetében, a melyet semmi körülmény közt áthágni nem szabadna.

Kern Adolfné megjegyzi, hogy az előirányzat egy esetben sem lesz tullépve.

Bornemisza Lászlóné ajánl segélyre egy, most már egészen árvaságra jutott gyermeket, kinek nem régiben utolsó támasza édes anyja is meghalt. Még ennek életében is részesült 2 frt segélyben, de az elhagyatott árvaságban ennyiért gondozását senki el nem vállalja. Megható s szivhez szóló szavakban ecseteli a gyermek nyomorát, kit ő fehérnemüvel felruházott, mert teljesen ruhátlan volt.

A választmány egyhangulag megszavazta az 1 frt segély többletet.

Egy feledi illetőségü törvénytelen árva gyermek kérvénye került most tárgyalás alá. Kérvénye azonban nem a feledi hatóság által, hanem a rimaszombati által kiállitott szegénységi bizonyitvánnyal volt felszerelve, s igy már ez okból is figyelembe vehető nem volt.

Szeless Ödön jegyző azon nézetének ad kifejezést, hogy a törvénytelen gyermekek segélyezése nem az árva gyámolitás, hanem az u. n. lelencz ügy felkarolása alakjában nyert a társadalmi mozgalmak terén kifejezést. Ép azért e kérdés különválasztandó s az egyesületnek ama humanus czéllal szemben is, mely a büntelen s társadalmilag mégis sujtott törvénytelen gyermekek segélyezésében áll, állást kell foglalnia. Szerinte a társadalmi szerencsétlenség, mely törvénytelen származásban áll, annyira általános, hogy ezen baj első sorban országos és pedig ugy törvényhozási intézkedés, mint társadalmi mozgalom által orvosolható csak. Csak ilyen általános keretben nyerhet érvényesitést a lelencz ügy localis felkarolása. Javasolja, hogy foglalja el a nőegyesület ezen álláspontot, hogy minden e tárgyu mozgalomhoz szükség esetére csatlakozik, s kész áldozatokra is, de az ügy tervszerü megoldásán kivül a szórványos segélynyujtásban panaceát nem talál, ebbe belemennie a helyi viszonyok is szempontjából lehetetlen.

A gyülés ez álláspontot magáévá tette. Egy szegény özvegy asszony kérelme 20 frt egyszersmindenkori segély iránt került ezután tárgyalás alá.

Baksay István titkár inditványára a segély, tekintve, hogy kérvényező alapitó tag, a befizetett összeg arányában adatik meg.

Molnár Józsefné alelnök bejelenti, hogy sikerült Kern Adolfné igazgatóval két alapitó tagot megnyernie; Fáy Istvánnét és Szentmiklóssy Kálmánnét. A gyülés örömmel vette a hirt tudomásul s örömének Baksay István titkár inditványára jegyzőkönyvileg is kifejezést adott. Sárkány Imréné s Lichtschein Adolfné ajánlják felvételre dr. Czinner Miksa ügyvéd nejét, s ajánlkoznak őt felkérni. A gyülés a pártolást csak rokonszenvesen fogadhatja.

Igazgatónő ezután egy mulatság rendezésének eszméjét penditette meg. Az eszme köztetszést aratott.

Igazgatónő egyuttal kérte, hogy a rendezés alól mentsék fel családi gyászra való tekintetből, mi — bár sajnálattal — megadatott; igazgatónő azonban megigérte, hogy a mulatság érdekében befolyását a maga részéről azért érvényesiteni fogja.

Egyuttal ajánlja a mulatságnak helyette való rendezésére Molnár Józsefné alelnököt.

Bornemisza Lászlóné figyelmeztet arra, hogy az egyesület félsikerült mulatságokkal megnem elégedhetik, ajánlja azért, hogy egy nagyobb szabásu tánczmulatság csak a farsang elején rendeztessék.

A részletes határozatok maradjanak egy november végére egybehivandó gyülésre, de kéri, hogy az egyesület tagjai igyekezzenek a közönség hangulatát megtudni, vajjon egy jelmez-estély, thea- vagy bazár-estély, hangverseny-estély találna-e nagyobb tetszésre.

Ő maga részéről a mulatság érdekében mindent kész megtenni, s kivánatos, hogy az egyesület érdekében minden tag a hasonlót megtegye, — kijelenti végül, hogy a jótékonyság érdekében a sajtó támogatására is számit,

Baksay István ugy látja, hogy az egyesületnek meg is van már a közlönye.

Szeless Ödön ugyis mint szerkesztő kijelenti, hogy az egyesület minden czélját melegen fogja felkarolni lapjában.

A gyülés rokonszenvvel veszi ezt tudomásul. — Egyébb tárgy nem lévén elnök szivélyes szavakkal zárja be a gyülést.

Rimaszombat költségvetése.

Előttünk fekszik Rimaszombat r. t. város jövő 1893-ik évi költségvetése, mely az összes szükségletet 163,775 korona 66 fillérben állapitja meg 155,906 konona 87 fillér fedezet ellenében s igy 7,868 korona 79 fillér deficzittel zárul.

A költségvetés részleteit főbb tételekben következőkben adjuk:

A szükséglet 15 fejezetben oszlik meg, melyek közül a II-ik fejezetben elősorolt városi tisztviselők, egyházi személyek, hivatali hajduk rendszeresitett fizetése és mellékjárulékai teszik a költségvetés legmagasabb tételét 43,033 korona 38 fillérben. Az utána következő legmagasabb összeget az iskolai czélokra való kiadások képezik 31,647 korona 32 fillérrel. A gazdasági kiadások 19,093 korona 76 fillért tesznek, hivatalos és rendőri kiadások összege 16,114 korona 94 fill., rendszeresitettekre 13,681 korona 44 fill., terhelő adósságok és kamataira 12,969 korona 12 fill., rendkivüli kiadásokra 11,195 korona 70 fill., községi épületek javitása és tüzkárbiztositási dijakra 9,300, utczák, terek tisztitására, utak, hidak, gátak és sánczok karbantartására 1,600 irodai szükségletekre 1200 fuvar, napi és tisztelet-dijakra 800, ujonczozási költségekre 300, városi cselédek és szegények intézetére 340, előlegezésekre 200 s előre nem látott kiadásokra 2300 korona a szükséglet.

Ennek ellenében befolyik kint levő hátralékos követelésekből 3,500 korona, ingatlan vagyon jövedelméből 72,332 korona 16 fill., regálekötvények, bérletekből 36,579 korona 19 fill., tőkék és részvények utáni jövedelemből 4,843 korona 12 fill., térítmények és iskolai tandijakból 812 korona 36 fill. s vegyes bevételekből 1840 korona, összesen 155.906 korona és 87 fillér.

Gazdaköri gyülés.

Nagy érdekü gyülést tartott október hó 30-án s folytatólag f. hó 1-én a gazdakör. A bika-kérdés volt napirenden. Tudvalevőleg eddig a város tartotta a tenyészállatot a városi csordának, de viszont a városi gazdaközönség köteles volt borju után 3 frtot, tehén után pedig 6 frtot és 1 frt 50 kr. legeltetési dijat darabszámra. fizetni. A marhatenyésztés szempontjából azonban sokkal előnyösebbnek találtatott, ha maga a gazdaközönség tartja a tenyészállatot, mert igy oly fajtát tarthat magának, a mely a tenyésztés szempontjából a helyi viszonyok tekintetbevétele mellett is a legkedvezőbb.

E folytán azon álláspont nyert érvényt, hogy tartsa a tenyészállatot maga a gazdaközönség, mentessék fel a város mint olyan a tenyészállat tartásának kötelezettsége alól, de viszont a város engedje el bornyuk s tehenek után fizetendő legeltetési dijakat azoknak, kik a tenyész-állat fentartásához hozzájárulnak.

Emez értelemben lett a városi hatóságnak előterjesztés téve.

Azon esetre vonatkoztatva pedig, ha a város a gazdakör propositióját elfogadná, megindult a vita a felett is, vajjon magyar, vagy sveiczi faju szereztessék-e be?!

A marhatenyésztés szempontjából e kérdés minden esetre nagyfontosságu, első rendü, s bár a vélemények megoszlottak, mert voltak, kik inkább a magyar-faj felé hajlottak, mások ismét a sveiczi felé, a kérdés akként nyert eldöntést, hogy mindkét faju tenyész-állat esetleges beszerzése határoztatott el.

Színészet.

Vettük a következő levelet, melyet minden kommentár nélkül közlünk, mivel a színészet érdekében már eddig mindazt elmondottuk, mit szükségesnek itéltünk. Ime a levél.

Tekintetes Szerkesztő ur!

Becses tudomására juttatom, miszerint kedden, november 22-én a saisont Rimaszombaton okvetlenül megkezdjük. Bérlet végett körülbelül 16-án érkezem. Bérlet előre nem fizetendő. Bérlet-árak 16 estére: I. r. hely 12 frt; II. r. hely 9 frt; III. r. hely 7 frt. Kérem hangsulyozni, hogy előjegyzés kell ha szintársulatot óhajt a közönség, nehogy ez a tisztességes társulat kénytelen legyen a várost biztositék hijján elkerülni. Megjegyzem továbbá, hogy Bátosy igazgató lépéseket tett arra nézve, hogy a Miskolczi által felszedett pénz visszatérittessék.

Igen kérem szives értesitését, Miskolczi intézkedett-e már a pénz visszatéritését illetőleg.

Számitván jóindulatu támogatására, vagyok tiszteletem kifejezésével

Jászberény, 1892. november 2-án.

Kész szolgája

Kunhegyi Miklós,

színész.

Gömörmegye közgazdasági állapota.

II.

Mult számunkban közöltük a miskolczi kereskedelmi és iparkamara jelentése alapján megyénk mezőgazdasága és gyáriparára vonatkozó részt, áttérünk most **a kisiparra.**

A kisipar állapota még a legoptimistább szemüvegen keresztül nézve is kedvezőtlen. Régi iparágak eltünnek, ujak nem keletkeznek, tán kivéve a pokrócz-készitést. Nem kevésbé kedvezőtlen azon tény, hogy a kisipart s gyáripart áthidaló középipar nincs.

Az ipar fejlődése érdekében hangoztatott azon elvek, hogy a kisiparos szakképzett legyen, szakmája ujabb vívmányait ismerje, hogy az eddig folytatott kevésbbé rationalis munkától eltérjen, modernebb elvek s eljárások, segédgépek igénybevétele által uj életerőhöz jusson, hajótörést szenvednek.

Az ipartestületek panganak, a szoros ügyvitelnél tovább alig jutnak, minden inditványtól, melyhez való hozzájárulás párkrajczárba kerül, borzadnak.

A nehézzé lett életküzdelem lehangolólag hat az iparos osztályra, s felemelő biztatást más társadalmi osztályoktól sem igen nyer. A társadalomban megcsappant az önálló boldogulás vágya, az akadályokkal való küzdelem, a bátorság a mindennapi létért való harczban

Amiként az ugynevezett intelligens osztály egyéneiá „biztos“ kenyér, a „fix fizetés“, a „nyugdij“ után törnek, ugy a kisiparos elemis hasonló nézetekkel van saturálva.

A kisiparos világ a régi patriarchalis egyszerüségbe burkolódzva, ócska és elavult elvek s módozatokhoz ragaszkodva, reméli helyzete jobbra fordulását. Pedig csak a modern eszmékkel való megbarátkozás szülheti a sikeres haladást.

A fejlődésben való elmaradottság eredménye pedig még szomorubb, midőn azt látjuk, hogy magukat az iparosokat is elidegeniti attól a foglalkozástól, mely apáinak tisztességet és vagyont szerzett. Ez okból történik az, hogy jobb módu iparos fiát erre a pályára nem adja, hanem vagyonának elvesztegetése, a befolyások kegyének keresése révén „ur“-nak neveli, a minek a vége rendszerint egy megyei, vagy városi dijnokság.

Igy van az, hogy az iparos pályára aztán nem kerülnek kellőkép oly egyének, kiktől szakértelem s liberális, felvilágosodott gondolkozás volna várható. És nem öröklődik többé apáról fiura a mühely, mely a fokozatos terjedést, előhaladást biztositaná, szeretetet, tiszteletet ébresztene a lenézett foglalkozás iránt.

S mindezek után hiányzik még a kellő komolyság is. A czél — mesterré lenni, s nem az, hogy a kellő szakértelem elérve legyen, a forma, — mely a kvalificatio — feláldoztatik a lényegnek, a tényleges szakértelemnek.

Ott pedig, hol az egyéni erő nem elég, hol az ipari olcsó hitel a vállalkozás feltételéül hiányzik, — fenti bajok megszüntetésén kivül még

termelési és iparhitelszövetkezetek alkotandók.

A kisipar általános része vázolása után az egyes iparágakat vesszük figyelembe.

Vas- és fémipar terén a termelés a legközönségesebb, mindennapi szükségletekre szoritkozik, a müipar itt teljesen ismeretlen. Kő-, föld- és agyagipar már fejlettebb, mint azt a multkori gyáriparról szóló részben kitüntettük, de a házi és kisiparnak e téren is jut szerepe a haladásra.

Vannak vidékek, hol az e fajta ipar a szegénység eltüntetésére hatékonyan volna alkalmazható.

Kályha- és téglaiparunkra is áll ez.

A faipar teréna bodnár ipar hanyatlóban van, mit főkép a philoxera pusztitásai által megcsappant bortermelés eredményez; az asztalosipar bár kedvezőbb helyzetben van, mégis e téren a pesti s bécsi nagy gyárak concurrentiája látható nyomokat hagy.

A böripar teréna csizmadia iparág csupán a nép szükségleteinek fedezésére irányul, azonban a sok vásár, a fuvardijak magassága meddővé teszi a termelést. A concurrentiát neheziti az a körülmény, hogy bőrgyáraink kellő mennyiségü bőrt nem gyártanak, a külföldről beszerzett bőr pedig drága. A csizmadiák a varrott munkához pedig nem értvén, a katonai bakkancs-szükségleteket nem tudják fedezni.

A czipész ipara gyáriparnál fogva szintén sok nehézséggel harczol, de általános a panasz főkép itt a tökéletlen, izléstelen munka miatt.

Szijgyártó ipar is hanyatlást mutat, minek főoka, hogy a vidéki gazdaközönség izlése változott, s máshol szerzi be szükségletét.

Börönd és keztyüiparunk nincs!

Az u. n. Magyar szabó ipar is a népviselet változása folytán szenved legtöbbet. Nagy hátránya, hogy a posztót csak kicsiben s igy drágán szerezheti meg. A társulás itt is helyén való lenne. Az u. n. német szabó ipar a pesti s bécsi versenyt sinyli leginkább.

A gubás és szürszabó iparosok száma csökken, minek szintén a népviselet változása legfőbb okozója.

Kalapos iparunkat a gyáripar határozottan elnyomja.

Épitő iparunk épitkezési vállalatok s munkaerők hiányában pang. Nyomda iparunk sok nehézséggel küzd, mik között legfőbb, hogy modernebb gépekkel felszerelve nincs.

Könyvkötő iparunk terénmeg van az igyekezet.

Szövő iparunk ugyszólván nincs, az egy pokrócz-készitést kivéve.

Ez utóbbi téren Hoffmann Miksa Jolsván fejtett ki nagyobb tevékenységet. Tapasztalva, hogy a 40-es évek óta üzött pokróczkészités tönkremenő félben van, már 1884. évben 9—10 családnak nyujtott évente 8—9 havi foglalkozást, összevásárolta a környékben a nyers magyar gyapjut, s nagy fáradozással és áldozatkészséggel oda fejlesztette a dolgot, hogy munkásai most már nemcsak fehér, de szines pokróczokat, ágyszőnyegeket s ablak-párnákat készitenek.

1890-ik évben 1600 drb.

1891-ik „ pedig 2600 drb. pokrócz készült 14, illetve 20.000 frt értékben.

Piaczai a horvát-slavon részek nagyobb városai, honnan a külföldi concurrentiát egészen kiszoritotta, továbbá Szerbia és Bosznia. Kitüntetve lett a budapesti, brüsseli, pécsi, kölni, aradi, bécsi és zágrábi kiállitásokon.

Ugyanily irányban küzd a pokrócz-gyártás terén Gyürky Pál, tiszolczi papirgyáros.

A kosárfonás és seprőkészités ipara Tiszolczon fejlett.

Kuchta Dániel tiszolczi kereskedő pedig faedényeket, kádakat, kosarakat, seprőket, kanalakat, orsókat, fogaskerekeket, stb. készitett s hoz forgalomba **60.000 frt** értékben.

A kosárkötési ipar azonfelül a rimaszombati ügyészség felügyelete alatt a rimaszombati fogházban is nagyban üzetik; előállittatott 1891-ik évben 8 gyermekkocsi, 31 fáskosár, 431 ruhakosár, 2277 drb. gyümölcskosár, melyek a nagymarosi erdőgondnokság utján értékesittettek nagyrészt, egy quantum a helyi piacznak is jutva. 1052 frt az évi termelés értéke.

Ezzel befejeztük a kisipari rész ismertetését, s áttérünk közgazdaságunk leghatalmasabb faktorára a kereskedelemre s az ezzel szorosan egybefüggő forgalomra. Fontos ez a rész, mert ott kezdődik igazán az érték, a hol a forgalom.

(Folyt. köv.)

A sertéshizlalásról.

Ezen praktikus tárgyról tartott felolvasást mult hó 30-án Grasselli Miklós, a rimaszombati gazdakör jegyzője a „Rimaszombati Polgári Olvasókör“ helyiségében.

Meg vagyunk arról győződve, hogy az érdekes és tanulságos felolvasás érdekelni fogja gazdaközönségünket, azért rövid kivonatban ismertetni fogjuk azt — a mennyire lapunk szük tere megengedi.

Azzal kezdi a jeles tanár felolvasását, hogy a sertéssel csak a teritett asztal mellett szeretünk foglalkozni, s itt teljes elismeréssel vagyunk a szopós malacz, vagy süldő sertés pompás pecsenyéje iránt, nemkülömben teljes megelégedéssel fogadjuk a sonkát, hurkát, kolbászt, paprikás szalonnát és zsirt; de már az asztalon kivül nem sokat törődünk e ronda állattal, pedig hát erre nagyon is nagy szükségünk volna, mert napról-napra inkább tapasztalhatjuk, mint szorul ki a külföldről a magyar sertés s ennek megfelelőleg hogyan kevesbedik a pénz a forgalomban.

Németországi kivitelünkre az amerikaiak az ő felette olcsó produktumaikkal eddig is érezhető nyomot gyakoroltak; pedig a kivitelre szükségünk van. Sertésállományunk értéke 75 millió forint, s 1000 lélekre 349·9 drb esik, mig Németországban 174, Ausztriában 123, Olaszországban csak 49. Ezen csak az olcsó hizlalás segithet, itt pedig nem az a hizlalás lesz legolcsóbb, melyet legkevesebb pénzzel fizetünk meg, hanem az, mely legjobban értékesithető, melynél végeredményben a kalkulus legkedvezőbb. Zsirra nézve legajánlhatóbb a magyar mangalicza, az a göndör szőrü, nagy lelógó fülü, rövid fejü, hosszu testü állat, de a kivitelre, sőt belfogyasztásra sokkal jobb és hasznosabb a nem annyira zsirt, mint hust produkáló Yorkschierfaj. Különösen Gömör északibb részében nagyon helyes eljárás leend a hus-sertés felé gravitálni, főleg az oly kisebb gazdáknak, a kiknek elég meleg óluk van.

A hizlalás legelső kelléke az, hogy az állatnak már eredetileg is hajlama legyen a hizásra. Legyen az állat egészségés, mert a beteggel sohasem lehet elérni a kellő eredményt; azután lényeges pont az is, hogy a kiszemelt állatok herélt ivaruak legyenek, mert a kocza vagy kan hizlalása soha sem sikerül annyira, mint a herélteké.

Legyen a sertésól tiszta, mert ne higyjük azt, hogy a sertésnek életfeltétele a rondaság. Előszeretettel viseltetik ugyan iránta, mert ez irányu hajlamában akadályozva nem volt, s manap is az udvar legrondább fészke a sertésnek lesz átengedve; de ez nem jó princzipium, mert igy terjed a borsóka, a trichina stb., de nem azért sem, mert a piszokban tartott állat sohasem gyarapodik oly gyorsan, mint az, mely gondosan, tisztán van kezelve. A tisztaság elérhetése szempontjából a hizlalónak elég tágasnak kell lennie; ne legyen tul setét, sem tul világos, legyen könnyen szellőztethető, de semmi esetre sem hideg, mert miként egy gőzgéphez télben, a környező hideg levegő lehütő hatása folytán több tüzelő kell, ép ugy az állati szervezet is hidegben több melegitőt fogyaszt a felvett takarmány utján.

A szemes tengerit, vagy árpát nem kell a válluból etetni, mert a falánk természetü sertés mohón kapja a vastagon elé adott eleséget, nem rágja meg jól, tehát az emésztéshez szükséges nyál sem képződik nála megfelelő mennyiségben s az eredmény az lesz, hogy a drága takarmány emésztetlenül megy keresztül a bélcsatornán.

Az emésztés tökéletesitése végett szokták a szemes eleséget meleg vagy legalább langyos vizben puhábbá tenni; azonban szakemberek véleménye szerint a vizzel főleg ha huzamosabb időn hat a szemekre, nemcsak felpuhitja, de a tápanyagot ki is veszi abból, s azonkivül a puha szemeket gyorsan nyeli el az állat s a nyál képződés ismételve csökkenni fog, minek folytán eme mód tökéletesnek nem mondható, változatosság szempontjából azonban nem czélszerütlen.

A hizlalási processus következő módon eszközlendő:

Az ősz jöttével, midőn a legelő gyérülni kezd, a haza járó sertés moslékkal lesz bőven ellátva, ennek hijján répát vagy tököt kap felvágva nyersen; főzve csak az esetben adjuk, ha penészt, vagyis a megrcmlás jeleit látjuk azon. A hizlalás legelső szakában, ugyancsak helyesen adhatunk a meddig van, gyenge lóherét vagy gyenge luczernát felszecskázva, s mellette kevés szemes tengerit is, melynek tömegét lassankint növeljük a szecskázott lóhere rovására. Később aztán a hizlalás 3—4-ik hetében változatosság okáért, s hogy a megrágás könnyitve legyen, a tengeri vagy $^1/_2$—$^1/_4$-ét langyos vizbe beáztatjuk,

Különösen figyelni kell arra, hogy az állaok az eléjök adott eleséget az utolsó szemig elfogyasszák, s ha esetleg meghagynának valamit, azt haladéktalanul el kell távolitani és soha sem szabad megengedni, hogy az este adott moslék reggelig a válluban maradjon. Az éberszemü gazda rendesen sóz is, vagyis ad a hizóknak darabonként s naponként 3 gr. sót. Szemes tengeri vagy árpa etetése után következik a dara, mert a hizlalás titka tulajdonképen a fokozatos, de mielőbbi darára való átmeneten alapszik. A darával való hizlalás által érik el Köbányán azon eredményeket, melyeket a mi vidéki hizlalásainknál csak bámulni tudunk.

A köbányai hizlalási processus a következő

I. időszakban:

Midőn egy pár 107·7 klgrm összsulyos sertésnek egy napra számitanak száraz tengeriből . . . . . = 3.58 klgrmot,
áztatott árpa-darából . . . = 3.57 klgrmot,

II. időszakban:

Egy napra számitanak tengeriből . . . . . = 3.58 klgrmot.

III. időszakban:

Egy napra áztatott tengeriből . . . . . = 3.58 klgrmot.
Keverve { tengeri darából — 2.30 klgrmot, árpa darából . — 0.76 klgrmot.

Árpa helyett használható a lennag is. A viz fürdés szempontjából szerencse, itatás tekintetéből életfeltétel a hizlalásnál. A viz legyen üde, de ne tul hideg.

Virág Elek, ismert nevü gazda következő „tiz parancsolatban“ foglalja össze a hizlalás szabályait:

I. Takarmányt ok nélkül ne változtassunk s ha kényszerülve vagyunk rá, fokozatosan tegyük.

II. A hizlalás elején 2—3-szor, vége felé legalább 3-szor kell étetni.

III. Az egyszer meghatározott étetési időt pontosan tartsuk be.

IV. Ha csak lehet a reggeli, déli, esteli etetés más és más legyen, legalább formára nézve.

V. Az etetés lehetőleg egyenlő időközökben történjék.

VI. Az etető-vályu tiszta legyen.

VII. A romlott takarmányt mellőzzük.

VIII. Egy etetésre csak annyit kell adni, a mennyit el tud fogyasztani.

IX. Étvágyhiánynál azonnal keserüsót kell darabonkint az étel közé keverni, mi ha nem használ, le kell vágatni az állatot.

X. Soha ne feledjük, hogy „a gazda szeme hizlalja a jószágot.“

Másik hizlalási mód a makkon való hizlalás, mely bizonyára a legkényelmesebb és legegyszerübb.

Makkoltatás közben is kivánatos eljárás a konyhasó adogálása, söt sertéskereskedők hetenként egyszer 3 gr. konyhasó és 1 gr. keserüsóból álló keveréket szoktak eléjök tenni. Ily eljárás mellett, ha bő a makktermés, van jó ivóviz és türhető hideg az időjárás, 10—12 hét alatt a legolcsóbb módon be van fejezve a hizlalás.

Végül a hizók eladása, vagy vételénél gyakori csalódást okozó szemmérték helyett a sulymérték alkalmazását ajánlja a felolvasó.

* * *

Ezekben ismertettük az érdekes és tanulságos felolvasást, melyet, ha lapunk szük tere engedte volna, egészben közlünk. Különben a praktikus felolvasás füzetbe kinyomtatva Grasselli Miklós, kurinczi gazd. isk. tanár urnál megrendelhető. Ajánlani merjük, s hisszük, hogy a ki megszerezte, hasznát fogja venni.